

směnce není jmenován. Majitel směšky nesmí pod ztrátou regresního práva proti nástupcům honorátovým čestné placení od takového intervenienta zamítnouti (čl. 62 sm. ř.). Nabízí-li se více osob ku čestnému zaplacení, náleží přednost tomu, jehož zaplacením se nejvíce směšně zavázaných osvobodí, t. j. tomu, jenž intervenoval ve prospěch dřívějšího předchůdce (čl. 64 sm. ř.). Zástupce (intervenient), jenž platí, ačkoli jest zřejmo ze směšky nebo z protestu, že někdo jiný, jemuž by dle toho přednost dáti musel, byl ochoten směšku vyplatiti, nemá žádného postihu proti těm indossovatelům, kteří by zaplacením této jiné osoby byli osvobozeni. Čestnému plátcí musí směška a protest pro nezaplacení proti zapravení útrat býti vydány. On vstupuje čestným placením v práva majitelova proti honorátovi, jeho předchůdcům a akceptantovi, resp. vydateli vlastní směšky (čl. 63 a 98 č. 7 sm. ř.). I po zažalování směšky se připouští čestné placení, jež opravňuje plátce k dalšímu vedení exekuce (roz. ze dne 12. května 1857 č. 4444).

Inventář pozůstalostní.

Inventář pozůstalostní jest soudní nebo notářský popis a odhad veškerého movitého i nemovitého jmění, v jehož držení se zůstavitel v čas své smrti nalezal. Inventář skládá se ze dvou hlavních částí: Seznamu aktiv a seznamu passiv (§§ 93, 97, 105 říz. nesp.). Srovnání těchto částí podává buď čistou pozůstalost nebo předlužení.

I. Případy zřízení.

Inventář zřizuje se:

1. ku žádosti strany,

a) přihlásí-li se tato k dědictví podmíněčně (§ 802 o. o. z.); dědic bezvýmínečně se přihlásivší nemůže za zřízení inventáře žádati (roz. ze dne 28. března 1888 sb. »Gl. U.« č. 12.121);

b) žádá-li za to dědic nepominutelný (§ 804 o. o. z.);

c) když sobě věřitel pozůstalostní, odkazovník nebo dědic nepominutelný oddělení jmění pozůstalostního od jmění dědicova vymůže (§ 812 o. o. z.);

2. z úřední povinnosti,

a) je-li dědic nebo jeho pobyt neznám, když jest pod mocí poručenskou neb opatrovnickou, aneb když se pro něho zřídí ku projednání pozůstalosti opatrovník, aneb když třeba jen u jednoho z dědiců poměry tohoto rázu se vyskytnou;

b) má-li dědictví nebo podíl dědický připadnouti chudým, nadaci, obci, církvi, veřejnému ústavu nebo státu;

c) když zůstavitel dědici za povinnost uložil dědictví nebo poměrnou část jeho třetím osobám zůstaviti;

d) při fideikomisech a lénech, pokud na jiného dědice přecházejí (§ 92 říz. nesp.) a konečně

e) byl-li zůstavitel držitelem duchovního obročí (§ 107 říz. nesp.).

II. Způsob zřízení.

Opatření ku zřízení inventáře potřebná učiní soud pozůstalostní, jenž za tím účelem jednoho neb ve případech zvláště důležitých dva zřízence vyšle resp. zřízení notáři svého obvodu uloží nebo soud, kde jmění, jež inventováno býti má, se nalezá, za výkon dožádá (§§ 93 a 94 říz. nesp.). Při menších pozůstalostech zřídí se inventář, pokud ho nutně třeba jest, současně s úmrtním sepsáním (§§ 96, 151 říz. nesp.). V takových případech může i představený obce inventuru předsevzítí (§ 13. instr. ze

dne 28. června 1850 č. 256 ř. z.). Soudní zřizenci, jež mají si vhodnými prostředky úplné vysvětlení o stavu jmění zjednati a své řízení pokud možná urychlit (§ 98 říz. nesp.), nechť přiberou k inventuře kromě potřebných znalců (§ 103 říz. nesp.) též dva svědky. Přítomnost účastníků není nutnou, však mají se dědicové, po případě opatrovník pozůstalosti, vykonavatel poslední vůle a oni věřitelové z úřední povinnosti pozvati, jimž oddělení dědictví od jmění dědicova povoleno bylo. Při lénech, fideikomisech a substitucích dlužno kromě bezprostředního nástupce přibrati též budoucí nejbližší dědice, zeměpanského lenního komisaře, kuratory fideikomisní nebo substituční a domnělé dědice zpupného jmění zůstavitelova, nebo jich zákonné zástupce (§ 95 tamtéž). Všechny tyto interessenty dlužno pod neplatností jednání k inventuře obeslati, vyjímaje případ, že jich přivzetí pro jich vzdálenost a nalehavost výkonu není možné. I obeslání dědice nepominutelného jest pod neplatností jednání nutné (roz. ze dne 4. prosince 1888 č. 13.910 sb. »Gl. U.« č. 12.466). Jednotlivé části jmění mají se dle rubrik uspořádati a na konci inventáře souhrny všech rubrik znovu uvést a dohromady sečísti (§ 97 říz. nesp.). Inventář, který mají podepsati soudní zřizenci, znalci, svědci a přítomní účastníci, odevzdá se se všemi přílohami soudu (§ 109 říz. nesp.). Bylo-li o jmění pozůstalostním zřízeno několik inventářů, má soud pozůstalostní tyto dílčí inventáře spojit v jediný hlavní inventář, který pak veškeré jmění pozůstavitelovo obsahuje (§ 110 říz. nesp.). Byl-li zůstavitel s osobou třetí v poměru společenství statků, jest se tím při sdělování inventáře řídit (§ 1177, 1178, 1233, 1235 o. o. z.); je-li existence a objem jeho sporný, jest použití cesty právní (roz. ze dne 16. října 1866 č. 18.776 časop. »Not. Ztg.« č. 17 z r. 1868).

III. Předměty inventury.

1. Cenné papíry uvedeny buďtež dle svého druhu, čísel, dne vydání, míry úrokové, prozatím jen hodnotou nominální, s úroky až do dne smrti nevybranými (§ 99 říz. nesp.).

2. Při pohledávkách musí jméno dlužníka, datum dluhopisu a k tomu náležitých listin, míra úroková, hlavní dluh a úroky až do dne smrti splatné udány býti a zároveň poznamenáno, zda a jak kapitál je pojištěn. (§ 100 říz. nesp.). Sporné pohledávky buďtež rovněž pojaty do inventáře (roz. nejv. s. ze dne 13. listopadu 1885 č. 13.234, časop. »Not. Ztg.« r. 1887 č. 7). S důchody, příjmy a jinými platy naloží se stejně jako s pohledávkami.

3. Svršky udejtež se buď dle druhu, počtu, míry a váhy, nebo buďtež jednotlivě popsány a soudně odhadnuty, při čemž větší zásoby nebo sbírky věcí téhož druhu do zvláštních seznamů pojaty a tyto inventáři připojeny býti mohou (§ 101 říz. nesp.). Části kříže nebo reliquie nesmí býti ani odhadnuty ani prodány, aniž nekatolíkům zůstaveny (dv. dek. ze dne 25. listopadu 1826 č. 2234 3 sb. z.).

4. Nemovitosti pojmu se vždy do inventáře, třeba by zůstaviteli nebyly ještě knihovně připsány; jich cena, pokud ku vyměření poplatku vyšetřena býti má, vyměří se dle předpisu zák. popl. (§ 56). (Viz čl. Hodnota poplatná.) Ohledně práv stran není vždy třeba odhadu soudního (§ 102), nýbrž stačí, když cena dle posledního odhadu, dle poslední smlouvy tržové aneb dle rejstříků daňových se určí a příslušné listiny k inventáři se připojí (§ 102 říz. nesp.). Dále jest zjistiti, zda ku realitě fundus instructus náleží a které předměty obsahuje. Jak dědicové tak i ti, jimž přísluší díl

povinný, mají se zpraviti o předsevzetí odhadu (roz. ze dne 4. prosince 1888 č. 13.910, sb. »Gl. U. č. 12.466, § 784 o. o. z.).

5. Cizí věci, jež zůstavitel držel, neb takové věci, jež zůstavitelovi náležejí, v rukou osob třetích se však nacházejí, pojmu se rovněž do inventáře; v prvním případě se však jich cena ani neuvede ani nečítá, jestliže vlastnická práva osob třetích jsou zjevna; při tom budiž poznamenáno, kdo a z jakého důvodu k těmto věcem nárok činí. V případě druhém budiž udán pouze důvod, proč u třetí osoby se nalezají (§ 104 říz. nesp., §§ 328, 333 a 823 o. o. z.). Soud pozůstalostní rozhodne o tom, zda se věc v držení zůstavitelově nalezala (roz. nejv. s. ze dne 24. března 1885 č. 2744, sb. »Gl. U.« č. 10.489). Věci pozůstalostní, jež se v držení třetích osob nacházejí, nesmí jim příkazem soudu pozůstalostního býti odňaty (roz. nejv. s. ze dne 20. září 1887 č. 8289, sb. »Gl. U.« č. 11.748). Neuznají-li dědicové nároky osob třetích na předměty s udáním ceny dle § 104 říz. nesp. do inventáře zařaděné, pak dlužno nikoliv účastníky, nýbrž pouze osoby třetí na pořad práva odkázati (§ 2 odst. 2 říz. nesp.) (roz. ze dne 23. září 1891 č. 11.556 časop. »Not. Ztg.« č. 47). Předmět darování na případ smrti nenáleží do pozůstalosti dárcovy a nepojme se tudíž do inventáře (roz. nejv. s. ze dne 27. července 1892 č. 8937, časop. »Not. Ztg.« č. 38). Obnos pojištěný nevpočte se do pozůstalosti, třebaš pojistka zní na dědice zůstavitelovy (roz. nejv. s. ze dne 15. září 1874 č. 8512, sb. »Gl. U.« č. 5467 a ze dne 11. března 1884 č. 2876, sb. »Gl. U.« č. 9930); je-li však pozůstalost obmyslena, pak náleží pojištěné obnosy do ní (nál. nejv. s. ze dne 4. dubna 1882 č. 2513, sb. »Gl. U.« č. 8946). Obnosy, jež u spořitelny na jméno zůstavitelovo složeny jsou, pojmu se do inventáře, třebaš by se příslušné knížky spořitelní v držení osob třetích nalezaly (nál. nejv. s. ze dne 4. srpna 1875 č. 8363, časop. »G. Halle« č. 99), vykáží-li se tito ale jako jich držitelé, pak nelze je do inventáře pojmuti (nál. nejv. s. ze dne 27. března 1877 č. 3620, sb. »Gl. U.« č. 6428 a ze dne 20. září 1887 č. 8289, sb. »Gl. U.« č. 11.748).

6. Passiva dlužno jmenovitě tehda co nejpečlivěji při zřízení inventáře vyšetřiti, když se tento již při úmrtním sepsání zřizuje (§ 96 říz. nesp.), aby soud bez dalších vyhledávání řízení pozůstalostní skončiti mohl (§ 105 říz. nesp.). Zápis dluhu zůstavitelova do inventáře nezakládá ještě pro dědice povinnosť dluh zaplatiti (nál. nejv. s. ze dne 27. srpna 1873 č. 7871, časop. »Jur. Bl.« č. 38) a nemá žádného vlivu na posouzení platební povinnosti zůstavitelovy (nál. nejv. s. ze dne 1. března 1882 č. 2067, časop. »Ger. Halle« č. 85).

IV. Inventář o jmění obchodníka, továrníka a živnostníka.

Stav majetkový jest z příslušných knih vyšetřiti, jež se mají prozkoumati a hledě ke dni úmrtí, po případě za přivzetí přísežných znalců, uzavřiti. Stav majetku takto vyšetřený zaneše se pak do inventáře. Byl-li zůstavitel jen společníkem obchodu, podniku továrního nebo živnostenského, má se o jeho podílu účetní závěrka předložiti, jež dle okolností zkoumání přísežných znalců podrobena býti může. Akcie uvedou se mezi cennými papíry (§§ 106, 206 říz. nesp., §§ 1199, 1200 o. o. z. čl. 107, 123, 133 a 264 obch. z.). Při odhadování kuksu jest dovoleno nahlédnouti do obchodních knih těžířstva (nál. nejv. s. ze dne 21. prosince 1880 č. 14332, sb. »Gl. U.« č. 8217).

V. Inventář o jmění držitelů duchovních obročí.

Ku zřízení tohoto inventáře přiběře se duchovní komisař nebo jiný zástupce správy státní a k tomu obešle se i patron. Jmění obročí oddělí se od vlastního jmění zemřelého a každé z nich zanese se do zvláštního seznamu. Při tom dlužno pomocí listin nadačních a inventáře obročí vypočísti nebo znalci na jisto postaviti, má-li obročí proti pozůstalosti pohledávku nebo je-li tomu naopak (§ 107 říz. nesp.). Předpisy sem se vztahující jsou: pro král. Česká nař. gub. ze dne 14. července 1834 č. 11.677 pro Moravu a Slezsko nař. gub. ze dne 25. května 1832 č. 14.970, ohledně přivzetí duchovního komisaře, zástupce patronátu, administratora, a nástupce již jmenovaného; dále dv. dek. ze dne 25. dubna 1817 č. 1332, ze dne 20. července 1824 č. 2027 a ze dne 5. března 1835 č. 4870 ohledně oddělení jmění zůstavitelova od jmění obročího a vyšetření stavby farních budov; dek. dv. kanc. ze dne 22. ledna 1841 č. 33.906 ohledně zkoumání kostelních účtů a pokladen; dv. dek. ze dne 5. května 1835 č. 4870 a výn. min. ze dne 7. února 1859 č. 3 ř. z. a ze dne 28. srpna 1865 č. 6657 ohledně inventury po biskupovi. Duchovní komisař nemá nároky ani na diety, ani na jinou náhradu z pozůstalosti (výn. min. ze dne 3. ledna 1856 č. 26.852).

VI. Léna a fideikomisy.

Byl-li zůstavitel poživatelem fideikomisu, dlužno v inventáři nejen skutečně nalezené jmění popsati, nýbrž i poznamenati, zda všechny statky a svršky, jež dle posledního nařízení zakladatele fideikomisu a dle starších inventářů k fideikomisu náležejí, tu jsou, nebo které z nich chybí. Nalezají-li se na statku svěřenském plody ku jmění zpupnému náležející anebo jiné svršky, pak dlužno o tom zvláštní inventář zříditi. Totéž platí i o lénech (§§ 108, 223—225 říz. nesp.).

VII. Náklady zřízení inventáře.

Tyto hradí z pravidla pozůstalost'; náklady spojené se zřízením inventáře o jmění fideikomisním, lenním a substitučním nese ten, na něhož požívání těchto statků přechází (§ 111 říz. nesp.). Odměnu znalců, diety a cestovné komisaře určí soud (§ 112 říz. nesp.), jenž o zapravení jich se postará. Při nepatrných pozůstalostech a nuzných poměrech majetkových dědiců nepřísluší znalcům žádná odměna (§ 113 říz. nesp. výn. min. ze dne 22. listopadu 1870 č. 13.092). Patron obročí duchovního nese sám útraty s jeho přítomností spojené (§ 107 říz. nesp.). Náklady inventury nesou spoludědicové dle poměrů svých podílů (nál. ze dne 22. ledna 1880 č. 452, časop. »Ger. Halle« č. 40). Cessionář práva dědického ručí za zaplacení poplatků komise soudní (nál. nejv. s. ze dne 7. června 1887 č. 6492, časop. »Not. Ztg.« č. 32). Náklady inventáře, ku žádosti interestově zřízeného, nese tento (nál. nej. s. ze dne 17. dubna 1888 č. 4616, časop. »Not. Ztg.« č. 24). Náklad inventury podniku za příčinou úmrtí jednoho společníka, nese pozůstalost' tohoto (nál. ze dne 23. srpna 1887 č. 9235, sb. »Gl. U.« č. 52). Náklady inventáře po biskupovi neb arcibiskupovi hradí dle dv. dek. ze dne 5. května 1835 č. 4870 za jmění zpupné dědic, za jmění obroční poživatel obročí.

VIII. Poplatky.

Inventář pozůstalostní podlehá kolku 36 kr. za každý arch (p s. 79 b popl. z.). Zpráva, již se inventář soudu předkládá, je prosta poplatku (p. s. 9 popl. z.).